

פְּרַעַה קְדַמָּאָה, בְּשַׁעֲתָה דְּאַתְנַסִּיבַת שְׁרָה
לְגַבְיָהּ, רָמְזוּ לְאוּמַנִּין, וְצִיּוּרָהּ הֵהוּא
דְּיוֹקְנָא בְּאַדְרִיָּה, עַל עַרְסִיָּה בְּכוּתְלָא, לָא נַח
דְּעַתִּיָּה, עַד דְּעַבְדוּ דְּיוֹקְנָא דְּשְׁרָה בְּנַסִּירוּ, וְכַד
סָלִיק לְעַרְסִיָּה, סָלִיק לָהּ עֲמִיָּה. כָּל מְלָפָא
דְּאַתָּא אֲבַתְרִיָּה, הָוָה חָמִי הֵהוּא דְּיוֹקְנָא
מְצִיּוּרָא צִיּוּרָא, וְהוּוּ עֲאֵלִין קָמִיָּה בְּדִיחִין, כַּד
סָלִיק לְעַרְסִיָּה הָוָה אֲתֵהֵיבָהּ הֵהוּא צִיּוּר. בְּגִין
כִּף, מְלָפָא אֲלֵקֵי הָכָא יִתִּיר מְכַלָּא. (תא ח"ו) הֵינְנו
דְּכַתִּיב, וּבַחֲדָר מְשַׁכְּבֵךְ וְעַל מִטְתְּךָ. וּלְבַתֵּר,
וּבְבֵית עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְךָ. וּבְכֻלְהוּ לָא כְּתִיב עַל
מִטְתָּם, אֲלָא לִיָּה בְּלַחֲדִיָּה.

פְּרַעַה הֵרָאשׁוֹן, בְּשַׁעֲה שְׁנִלְקַחָה
 שְׁרָה אֵלָיו, רָמְזוּ לְאוּמַנִּים וְצִיּוּרָהּ
 בְּחֲדָרוֹ אֵת דְּמוּתָהּ עַל מִטְתּוֹ
 בְּכַתְלָא. לָא נַחָה דְּעַתּוֹ עַד שַׁעֲשׂוֹ
 אֵת דְּמוּתָהּ שֶׁל שְׁרָה עַל לִוְיָ עַץ,
 וּכְשֶׁהָיָה עוֹלָה לְמִטְתּוֹ, הָעֹלָה
 אוֹתָהּ עִמּוֹ. כָּל מְלָפָא שְׂבָא אַחֲרֵיו
 הָיָה רוֹאֶה אוֹתוֹ דְּיוֹקָן מְצִיר
 בְּצִיּוּר, וְהָיוּ נִכְנָסִים לְפָנָיו
 בְּדַחְנִים, וּכְשֶׁעוֹלָה לְמִטְתּוֹ הָיָה
 נִהְנֶה מֵאוֹתוֹ צִיּוּר, לְכֵן הִמְלִיךְ
 לָקַח כָּאֵן יוֹתֵר מֵהַכֵּל. (בא וראא)
 הֵינְנו מֵה שְׂכַתוֹב וּבַחֲדָר מְשַׁכְּבֵךְ
 וְעַל מִטְתְּךָ, וְאַחַר כִּף וּבְבֵית
 עֲבָדֶיךָ וּבְעַמְךָ. וּבְכֻלְהוּ לָא כְּתוּב
 עַל מִטְתָּם, אֲלָא רַק לוֹ לְבַדּוֹ.

רַבִּי אַבְא פְּתַח, (קהלת א) כָּל הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל
הַיָּם וְהַיָּם אֵינְנוּ מְלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
הוֹלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלֶכֶת. הָאִי קָרָא
אַתְמַר, וְאַמְרֵי לִיָּה חֲבַרְיָא. אַבְל תָּא חֲזִי, כַּד
אֵינְנוּ נַחֲלִין עֲאֵלִין לְגוּ יַמָּא, וְיַמָּא נְקִיט לִוְן,
וְשָׂאִיב לִוְן בְּגוּיָהּ, בְּגִין דְּקַפְּאֵן מִיָּא בְּגוּ יַמָּא,
וְהֵהוּא גְלִידוֹ שָׂאִיב כָּל מִיָּא דְּעֲאֵלִין בֵּיהּ,
וּלְבַתֵּר נְפַקִּין מִיָּא בְּתוֹקְפָא דְּדָרוּם, וְאַשְׁקִי יַת
כָּל חֵיּוֹת פְּרָא, כְּמָה דְּאַתָּ אָמַר (תהלים ק"ד) יִשְׁקוּ
כָּל חֵיּוֹת שְׂדֵי.

רַבִּי אַבְא פְּתַח, (קהלת א) כָּל
 הַנְּחָלִים הוֹלְכִים אֶל הַיָּם וְהַיָּם
 אֵינְנוּ מְלֵא אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
 הוֹלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלֶכֶת.
 פְּסוּק זֶה נֹאמַר וְאַמְרוּ אוֹתוֹ
 הַחֲבָרִים, אַבְל בִּיא רְאָה, כְּשֶׁאוֹתָם
 נַחֲלִים נִכְנָסִים לְתוֹף הַיָּם, וְהַיָּם
 לוֹקַח אוֹתָם וְשׂוֹאֵב אוֹתָם לְתוֹכוֹ
 בְּשִׁבִיל שְׂקוּפָאִים הַמַּיִם בְּתוֹף
 הַיָּם, וְאוֹתוֹ הַקָּרַח שׂוֹאֵב אֵת
 הַמַּיִם שְׁנֹכְנֵס בּוֹ, וְאַחַר כִּף יוֹצֵאִים
 הַמַּיִם בְּתַקְףָּהּ שֶׁל הַדָּרוּם, וּמִשְׁקָהּ
 אֵת כָּל חֵיּוֹת הַשְּׂדֵה, כְּמוֹ שְׁנֹאמַר
 (תהלים קד) יִשְׁקוּ כָּל חֵיּוֹת שְׂדֵי.
 וְבִיא רְאָה, יָם שְׂקוּפָא שׂוֹאֵב אֵת
 כָּל הַמַּיִם וּמִפְּשִׁיר בְּכַח הַדָּרוּם
 כְּמוֹ שְׁנֹתְבָאָר, וּמִשׁוּם כִּף אֵינְנוּ
 מְלֵא, וְנֹאמַר.

וְהוּוּ הַנוֹכַח הַכָּא) וְתָא חֲזִי, יַמָּא דְּקַפָּא שָׂאִיב כָּל
מִיָּא, וְאַשְׁתַּרִּי בְּתוֹקְפָא דְּדָרוּם, כְּמָה
דְּאַתְמַר, וּבְגִין כִּף אֵינְנוּ מְלֵא, וְאַתְמַר.
וְהָא אֲתַעְרוּ בֵּיה חֲבַרְיָא. אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים
הוֹלְכִים שָׁם הֵם שׁוֹבִים לְלֶכֶת. מֵאִי טַעְמָא
הֵם שׁוֹבִים. בְּגִין דֵּהֵהוּא נַהֵר דְּנִגְגִיד וְנַפִּיק
מִעַדָּן לָא פְּסִיק לְעֵלְמִין, וְהוּא אֲפִיק תְּדִיר
מִיָּא לְיַמָּא, וְעַל דָּא, מִיּוֹן שְׁבִין לְלֶכֶת, וְתַבִּין,
וְאַזְלִין וְתַבִּין, וְלָא פְּסִיקִין לְעֵלְמִין. וְכַד אִיהוּ
תַּב לְלֶכֶת, בְּגִין לְמַהֲרָה לְאַשְׁקָאָה לְכֻלָּא, וְאַתִּי
רוּחַ צְפוֹן וְקָפִי מִיָּא, וְרוּחָא דְּדָרוּם דְּאִיהוּ

וְהָרִי הַתְּעוֹרְרוּ בּוֹ הַחֲבָרִים, אֶל
 מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים שָׁם הֵם
 שׁוֹבִים לְלֶכֶת. מֵה טַעַם הֵם
 שׁוֹבִים? מִשׁוּם שְׂאוֹתוֹ נַהֵר
 שְׁשׁוּפֵעַ וְיוֹצֵא מִעַדָּן לָא פּוֹסֵק
 לְעוֹלָמִים, וְהוּא מוֹצֵא תְּמִיד מִיָּם
 לַיָּם, וְעַל זֶה הַמַּיִם שׁוֹבִים לְלֶכֶת,
 וְשׁוֹבִים, וְהוֹלְכִים וְשׁוֹבִים, וְלָא
 פּוֹסֵקִים לְעוֹלָמִים. וּכְשֶׁהוּא שׁוֹב
 לְלֶכֶת, כְּדִי לְלֶכֶת לְהַשְׁקוֹת אֵת

חַמִּימָא, (ב"א ש"ר) שְׂדֵי לֹוֹן לְמַהֲרָא לְכָל סְטָר. וְעַל דָּא, הָאִי יִמָּא יִתִּיב בֵּין תְּרֵי סְטָרֵי אֱלִין, וּבְגִינְיֵיהוּ קִימָא, וְאַרְבִּין אֲזִלִּין וְנִטְלִין לְכָל סְטָר.

תָּא חֲזִי, פִּד מְלָפָא, אָתִי לְעַרְסִיָּה, בְּשַׁעְתָּא דַּאֲתַפְלִיג לִילְיָא, רוּחָא דְצַפּוֹן אֲתַעַר, דַּאִיהוּ אֲתַעַר חֲבִיבוּתָא לְגַבֵּי מְטְרוֹנִיתָא, דַּאֲלִמְלָא אֲתַעְרוּתָא דְצַפּוֹן, לָא אֲתַחֲבֵר מְלָפָא בְּהַדָּה, בְּגִין דְצַפּוֹן שְׂאֲרֵי חֲבִיבוּתָא, כְּמָה דַּאֲתַמַּר, (שִׁיר הַשִּׁירִים ב') שְׁמָאֲלוּ תַחַת לְרֵאשֵׁי וְדָרוּם חֲבִיבֵי בְרַחֲמֵי דְכַתִּיב וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי, כְּדִין כְּמָה בְּדִיחִין מִתַּעְרִין שִׁירָתָא, עַד דַּאֲתִי צַפְרָא, דְכַתִּיב, (אִיּוֹב ל"ח) בְּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי כֶקֶר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וְכַד אָתִי צַפְרָא, כְּלָהוּ עֲלָאֵי וְתַתָּאֵי אֲמַרֵי שִׁירָתָא, וַיִּשְׂרָאֵל כְּגוֹוֹנָא דָּא לְתַתָּא, דְכַתִּיב, (יִשְׁעִיָּה ס"ב) הַמְזַכִּירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי לָכֶם לְתַתָּא דֵי יִקָּא. (בְּלִלְחָה).

כַּד אֲתַפְלִיג לִילְיָא, אֵינּוֹן דְּתִיאֻבְתָּא דִילְהוֹן לְאַדְכְּרָא תְּדִיר לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא, לָא יְהִיבֵי שְׂכִיבוּ לְלַבָּא, וְקִימִין לְאַדְכְּרָא לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא. פִּד סְלִיק צַפְרָא מְקַדְמִין לְבֵי כְנִישְׁתָּא, וּמִשְׁבַּחָאן לִיָּה לְקוּדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא. וְכֵן בְּתַר פְּלַגוֹת יוּמָא. וְכֵן בְּלִילְיָא, פִּד אֲתַחֲשָׁף וְאֲתַדְבַּק לִילְיָא בְּחִשׁוּכָא, וּכְתַ שְׁמָשָׁא. עַל אֱלִין כְּתִיב הַמְזַכִּירִים אֶת יְיָ אֵל דְּמִי לָכֶם. וְדָא עֲמָא קַדִּישָׁא דִישְׂרָאֵל.

וְעַל דָּא, אֲדַפֵּר לֹוֹן קַדְשָׁא בְּרִיָּה הוּא בְּמַצְרִים, וְסְלִיק עַל פְּרַעָה, אֱלִין דְּלָא מִשְׁתַּכְּבֵי יִמָּא וְלִילְיָא, וּמֵאֵן אֵינּוֹן. עוּרְדַעְנִיא, דְּקַלְהוֹן לָא מִשְׁתַּכְּבֵי תְּדִיר, בְּגִין דַּאֲתַקִּיף בְּעֲמָא קַדִּישָׁא, דְּלָא מִשְׁתַּכְּבֵי יִמָּא וְלִילְיָ, הַקְדוֹשׁ שְׁלֵא שׁוֹכְכִים יָמִים וְלֵילוֹת לְשַׁבַּח אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ

הַכֵּל, וּכְבֹּאָה רוּחַ צַפּוֹן וְהַמִּים קוֹפְאִים, וְרוּחַ הַדְּרוֹם שְׁהִיא חַמִּימָה, (מִפְשִׁירָה) מִטִּילָה אוֹתָם לְלַכְתָּ לְכָל צַד. וְעַל זֶה הֵיִם הַזֶּה יוֹשֵׁב בֵּין שְׁנֵי הַצְּדָדִים הַלְלוּ, וּבְשִׁבְלִים הוּא עוֹמֵד, וְאַנְיוֹת הוֹלְכוֹת וְנוֹסְעוֹת לְכָל צַד.

כַּא רְאָה, כְּשֶׁהַמְּלָךְ בָּא לְמִטָּתוֹ בְּשַׁעָה שְׁנַחֲלַק הַלִּילָה, רוּחַ צַפּוֹן מִתְעוֹרֶרֶת, שְׁהִיא מְעוֹרֶרֶת חֲבִיבוֹת לְגַבִּירָה, שְׁאֲלִמְלָא רוּחַ הַצַּפּוֹן אֵין מִתְחַבֵּר הַמְּלָךְ עִמָּה, מִשּׁוּם שְׁמַצְפּוֹן מִתְחִילָה חֲבִיבוֹת, כְּמוֹ שְׁנֵאֲמַר (שִׁיר ב') שְׁמָאֲלוּ תַחַת לְרֵאשֵׁי וְדָרוּם מִחֲבַק בְּאַהֲבָה, שְׁכַתוֹב וַיִּמְיֵנוּ תַחֲבַקְנִי. וְאִזּוּ כְּמָה בְּדַחְנִים מְעוֹרְרִים שִׁירָה עַד שְׁבָא הַבְּקָר, שְׁכַתוֹב (אִיּוֹב לח) בְּרֶן יַחַד כּוֹכְבֵי כֶקֶר וַיִּרְיעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים.

וּבְשִׁבָּא הַבְּקָר, כָּל הַעֲלִיּוֹנִים וְהַתַּחְתּוֹנִים אוֹמְרִים שִׁירָה, וַיִּשְׂרָאֵל כְּמוֹ כֵּן לְמַטָּה, שְׁכַתוֹב (יִשְׁעִיָּה סב) הַמְזַכִּירִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. אֵל דְּמִי לָכֶם לְמַטָּה דְּוָקָא (בְּלִילְחָה).

בְּשִׁנְחֻלְקָה הַלִּילָה, אוֹתָם שְׁתַּשְׁקֶתֶם לְהַזְכִּיר תְּמִיד אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, לֹא נוֹתְנִים שְׁנָה לְלֵב, וְעוֹמְדִים לְהַזְכִּיר אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא. כְּשֶׁעוֹלָה הַבְּקָר, מְקַדְמִים לְבֵית הַכְּנֶסֶת וּמִשְׁבַּחִים אֶת הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְכֵן אַחַר חֲצוֹת הַיּוֹם, וְכֵן בְּלִילָה כְּשִׁנְחֻשָׁף וְנִדְבַק הַלִּילָה בְּחֻשָׁף וְלֹן הַשֶּׁמֶשׁ, וְעַל אֵלָה כְּתוּב הַמְזַכִּירִים אֶת ה' אֵל דְּמִי לָכֶם. וְזֶה עִם יִשְׂרָאֵל הַקְדוֹשׁ.

וְכֵן הַזְכִּירִים הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּמַצְרִים וְעַל פְּרַעָה, אֵלוּ שְׁלֵא שׁוֹכְכִים יוֹמָם וְלַיְלָה, וּמִי הֵם? צַפְרָדַעִים, שְׁקוֹלִם לֹא שׁוֹכְפִי תְּמִיד, מִשּׁוּם שֶׁהַחֲזִיק בְּעַם הוּא, וְלֹא הִנֵּה אִישׁ בְּמַצְרִים שֶׁיִּכַּל

לְדַבֵּר זֶה עִם זֶה, וּמֵהֶם נִשְׁחַתָּה
הָאֶרֶץ, וּמִקּוֹלָם הָיוּ יוֹנְקִים
וְיִלְדִים קִטְנִים מֵתִים.

וְאִם תֹּאמְרוּ, אֵיךְ לֹא יָכְלוּ לְהִרְגֵנוּ
אוֹתָם? אֲלֵא אִם הָרִים אָדָם מִקַּל
אוֹ אֶבֶן לְהִרְגֵנוּ אַחַת, הַתְּבַקְעָה
וְיִצְאוּ מִמֶּנָּה שֵׁשׁ מִתּוֹךְ מַעֲיָה,
וְהוֹלְכוֹת וּמִקְלָקְלוֹת אֶת הָאֶרֶץ
עַד שֶׁהָיָה מֵהַנִּמְנָע לְקַרֵב אֵלֵיהֶם.
בֵּא וּרְאֵה כִּמָּה נִהְרוֹת, כִּמָּה
יְאוּרִים יוֹצְאִים מִתּוֹךְ הַיָּם
הַעֲלִיזוּן, כִּשְׁנַמְשָׁכִים וּמִפְּשִׁירִים
הַיָּם וּמִתְחַלְקִים כִּמָּה נִחְלִים
לְכַמָּה צְדָדִים, לְכַמָּה יְאוּרִים,
לְכַמָּה נִהְרוֹת. הַחֲלֵק שֶׁל הַמִּמְנָה
שֶׁל צַד מִצְרִים הֵם הַיָּם
הַמְרַחֲשִׁים הָאֵלֶּה, שְׂאִין לָךְ מֵיִם
שִׂיּוּצָאִים מִתּוֹךְ הַיָּם שֶׁלֹּא
מוֹצִיאִים דְּגָיִם לְמִינֵיהֶם.

מִי הֵם הַדְּגָיִם? אוֹתָם שְׁלִיחִים
בְּעוֹלָם מְמַנִּים לַעֲשׂוֹת אֶת רְצוֹן
אֲדוֹנָם, מְמַנִּים בְּרוּחַ שֶׁל חֲכָמָה.
וְעַל זֶה שְׂנִינּוּ, יֵשׁ מֵיִם מְגַדְלִים
חֲכָמִים, וְיֵשׁ מֵיִם מְגַדְלִים
טְפָשִׁים, לְפִי אוֹתָם נִהְרוֹת
שִׁמְתַחֲלָקִים לְכָל הַצְּדָדִים.

וְכֵן נִהְרוֹת מִצְרִים מְגַדְלִים בְּעֵלֵי
כִּשְׁפִים, דְּגָיִם בְּסוּגִים שׁוֹנִים,
בְּעֵשֶׂר דְּרָגוֹת שֶׁל כִּשְׁפִים, שְׁכַתּוּב
(דְּבָרִים י"ח) קוֹסֶם, קְסָמִים, מְעוֹנָן,
וּמְנַחֵשׁ, וּמְכַשֵּׁף, וְחוֹבֵר, חֶבֶר,
וְשׂוֹאֵל אוֹב, וְיַדְעוֹנִי, וְדוֹרֵשׁ אֵל
הַמֵּתִים. הָרִי עֲשֶׂרָה מִינֵים שֶׁל
חֲכָמַת הַמְּכַשְׁפִּים.

וּבְאוֹתוֹ זְמַן הוֹשִׁיט הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא אֲצַבֵּעַ שְׁלוֹ וּבִלְבָל אוֹתָם
נִחְלִים וְנִהְרוֹת שֶׁל מִצְרִים, וְנִמְנָעוּ
אוֹתָם הַדְּגָיִם שֶׁל הַחֲכָמָה שְׁלֵהֶם.
אֶחָד הַתְּהַפֵּף לְדָם, וְאֶחָד שֶׁהֲעֵלוּ
הַדְּגָיִם קוֹלוֹת (שְׁכַל הַדְּגָיִם תְּלוּיִים) בְּלִי
תוֹעֲלָת, וְלֹא בָּאָה עֲלֵיהֶם רוּחַ שֶׁל
אוֹתָן חֲכָמוֹת.

לְשִׁבְחָה לִּיהִ לְקוֹדֶשׁא בְּרִיךְ הוּא. וְלֹא הָיָה בַר
נֶשׁ בְּמִצְרַיִם, דִּיכִיל לְמִשְׁתַּעֵי בְּהַדֵּי הַדְּדִי.
וּמִנִּיּוּהוּ אֶתְחַבֵּלֵת אֶרְעָא. וּמִקְלָהוֹן הָיוּ יוֹנְקִין
וּרְבִיזִין מֵתִין.

וְאִי תִימָא הֵיךְ לֹא יְכַלִּין לְקַטְלָא לוּן. אֲלֵא, אִי
אַרִים בַּר נֶשׁ חוּטְרָא, אוֹ אֲבָנָא, לְקַטְלָא
חֲדָא, אֶתְבַקְעָת, וְנִפְקִין שִׁית מִינָהּ, מְגו
מַעָהָ, וְאֲזִלִי וְטַרְטָשִׁי בְּאֶרְעָא, עַד דִּהְיוּ,
מִתְמַנְע לְמִקְרַב בְּהוּ.

תָּא חֲזִי, כִּמָּה נִהְרִין, כִּמָּה יְאוּרִין, נִפְקָא מְגו
יִמָּא עֲלָאָה, בַּד אֶתְמַשְׁכֵּן וּמִשְׁתַּרְן מִיָּא,
וּמִתְפַּלְגִין (דף ל' ע"ב) כִּמָּה נִחְלִין, לְכַמָּה סְטָרִין,
לְכַמָּה יְאוּרִין, לְכַמָּה נִהְרִין. וְחוּלְקָא דְמִמְנָא
דְּסְטָרָא דְמִצְרַיִם אֵינּוּן מִיין מְרַחֲשֵׁן אֵלֵין,
דְּלִית לָךְ מִיין דְּנִפְקִין מְגו יִמָּא, דְּלֵא מִפְּקִי
נוֹנִין לְזִינִין.

מָאן אֵינּוּן נוֹנִין. אֵינּוּן שְׁלִיחֵן בְּעֵלְמָא, מְמַנֵּן
לְמַעַבְד רְעוּתָא דְמֵאֲרִיָהוֹן, מְמַנֵּן בְּרוּחָא
דְחֲכָמָתָא. וְעַל דָּא תְּנִינָן, אֵית מִיין מְגַדְלִין
חֲפִימִין. וְאֵית מִיין מְגַדְלִין טְפָשִׁין. לְפּוּם
אֵינּוּן נִהְרִין דְּמִתְחַלְקִין לְכָל סְטָרִין.

וְהָבֵא נִהְרֵי דְמִצְרַאִי, מְגַדְלִין מֵאֲרִי דְחַרְשִׁין,
נוֹנִין בְּסִיטִין קְפִיטִין בְּעֵשֶׂר דְּרָגִין
דְחַרְשִׁין, דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים י"ח) קוֹסֶם, קְסָמִים,
מְעוֹנָן, וּמְנַחֵשׁ, וּמְכַשֵּׁף, וְחוֹבֵר חֶבֶר, וְשׂוֹאֵל
אוֹב, וְיַדְעוֹנִי, וְדוֹרֵשׁ אֵל הַמֵּתִים. הָא עֲשֶׂר
זִינִין דְחֲכָמָתָא דְחַרְשִׁיא.

וּבְהָהוּא זְמַנָּא, אוֹשִׁיט קְדָשׁא בְּרִיךְ הוּא
אֲצַבֵּעַ דִּידֵיהּ, וּבִלְבָל אֵינּוּן נִחְלִין
נִהְרִין דְמִצְרַאִי, וְאֶתְמַנְעוּ אֵינּוּן נוֹנִי דְחֲכָמָתָא
דִּילְהוֹן. חַד אֶתְהַפֵּף לְדָמָא, וְחַד דְּסְלִיקוּ נוֹנִי
קְלִין, (דְּכֹלְהוּ נוֹנִין תְּלִיין) בְּלֵא תוֹעֲלָתָא, וְלֹא אֶתִי
עֲלִיָהוּ רוּחָא דְאֵינּוּן חֲכָמָתָן.

ערב - פאותה דגמא, שערבב להם מיני חכמה שלהם, ולא יכל להדבק, ולא עוד, אלא אפלו שאלה שנמצאו בארץ, משחיתים אותם בארץ ומשחיתים את דרכיהם. ערב, מה זה ערב? ערבוביא, כמו שנאמר ובגד כלאים. ערובין - (ויקרא יט) שדף לא תזרע כלאים. מינים רבים בהרמת יד.

בא ראה כמה כחות התעוררו למעלה כאחד, ובלבל אותם הקדוש ברוך הוא כאחד כדי לבלבל את הכח המקיף שלהם למעלה. וכל אותן גבורות שעשה הקדוש ברוך הוא במצרים, ביד אחת זה היה, שהרים ידו עליהם למעלה ולמטה, ומשם אבדה חכמת מצרים, שכתוב (ישעיה כט) ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבניו תסתתר.

ובא ראה, כתוב (שם יט) וסכסכתי מצרים במצרים. מצרים - משום שמעלה, במצרים - למטה. משום שאותם חילות למעלה ממנים על החילות של מטה, והתערבו כלם. התערבו למעלה, שלא היו המצרים יכולים להתקשר לכשפיהם, באותם מקומות שהיו מתקשרים בהתחלה, שהרי התבלבלו, ועל זה הביא עליהם ערב, חיות שהיו מערבות זה בזה. בנים - שעלה עפר הארץ. ובא ראה, כל פרי שנולד בארץ, מחיל שלמעלה ממנה שנזרע עליה הוא, והפל היה כמו שלמעלה.

ובא ראה, שבעה רקיעים עשה הקדוש ברוך הוא, כמו זה שבע ארצות. ואותם תחומים שנפרדים במקומם. שבעה רקיעים למעלה, שבעה תחומי ארץ למעלה, כמו כן למטה נפרדות הדרגות, שבעה רקיעים, ושבעה תחומי ארץ. והרי פרושה

ערוב: פי האי גוונא, דערבב לון זיני דחכמתא דילהון, ולא יכלין לאתדבקה, ולא עוד, אלא אפילו דהני דאשתכחו בארעא, מחבלן לון בארעא, ומחבלן אורחיהו. ערוב, מאי ערוב. ערבוביא. כמה דאת אמר (ויקרא י"ט) ובגד כלאים. ערובין: (ויקרא י"ט) שדף לא תזרע כלאים: זינין סגיאיין בארמות ידא.

תא חזי, כמה חילין אתערו לעילא כחד, ובלבל לון קדשא בריה הוא כחדא, בגין לבלבלא חייליהו תקיפא לעילא. וכל אינון גבורין דעבד קדשא בריה הוא במצרים, בידיא חדא הוה, דארים ידיה עליהו, לעילא ותתא, ומתמן אתאבידת חכמתא דמצרים, דכתיב, (ישעיה כ"ט) ואבדה חכמת חכמיו ובינת נבניו תסתתר.

ותא חזי, פתיב, (ישעיה י"ט) וסכסכתי מצרים במצרים. מצרים לעילא, במצרים לתתא. בגין דאינון חילין לעילא, ממנן על חילין דלתתא, ואתערבו כלהו. אתערבו לעילא, דלא הוו מצראי יכלי לאתקשרא בחרשייהו, באינון דוכתי דהוו מתקשרי בקדמיתא, דהא אתבלבלו. ועל דא אייתי עליהו ערוב, חיוון דהוו מתערבי דא בדא. בנים, דסלקא עפרא דארעא. ותא חזי, כל איבא דאתילידת בארעא, מחילא דלעילא ממנא דאזדרע עלה איהו, וכלא הוה כגוונא דלעילא.

ותא חזי, שבעה רקיעין עבד קדשא בריה הוא, כגוונא דא שבעה ארעאן. ואינון תחומין דמתפרשן בדוכתייהו. שבעה רקיעין לעילא, שבעה תחומי ארעא לעילא, פהאי גוונא לתתא מתפרשן דרגין, שבעה רקיעין, ושבעה תחומי ארעא. והא אוקמוהו חבריאי,